

**Ontwerp
Begroting
2017**

Voorwoord

De begroting van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden voor het jaar 2017 bestaat uit een programmabegroting voor de veiligheidsregio (brandweer en GHOR), de GGD, de ambulancedienst en de sector facilitaire zaken. Met het splitsen van de begroting in vier programma's wordt invulling gegeven aan de in de Wet publieke gezondheid opgenomen eisen ten aanzien van de transparantie van de financiering van de GGD.

De begroting 2017 heeft een beleidsarm karakter. Dat sluit aan op het beleid van de voorafgaande jaren. De economische omstandigheden nopen ook in 2016 tot terughoudendheid voor wat betreft de groei van de begroting. Sinds 2012 zijn geen beleidsintensiveringen opgenomen. De toename van de inwonerbijdrage blijft beperkt. De stijging komt voort uit de loonontwikkeling en de prijsstijging.

De gemeenten in de regio staan voor financiële taakstellingen. VGGM wil daar als gemeenschappelijke regeling een bijdrage aan leveren.

Directie Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
1. Aanbieding.....	4
2. Ontwikkelingen vertaald naar prioriteiten	5
2.1 Analyse van de omgeving	5
2.2 Vertaling van ontwikkelingen naar de begroting 2017	7
2.3 Besparingsvoorstellen begroting 2017.....	10
3. Begroting 2017	11
3.1 Exploitatieoverzicht, geconsolideerde begroting.....	11
3.2 Exploitatieoverzicht, begroting per sector	12
3.3 Inwonerbijdragen 2017	18
3.4 Inwonerbijdrage verdeeld naar beleidsvelden	19
3.5 Gemeentelijke bijdragen aan brandweertaken	20
3.6 Gecomprimeerde balansstaten.....	21
3.7 Reserves en voorzieningen.....	21
3.8 Risicoparagraaf	22
3.9 Onderhoud kapitaalgoederen	23
3.10 Verbonden partijen	23
4. Meerjarenbegroting	24
4.1. Financiële ontwikkelingen 2016– 2019.....	24
5. Bijlagen.....	25
Bijlage 5.1. Artikel 31/32/33/35 Gemeenschappelijke regeling VGGM.....	25
Bijlage 5.2. Afkortingenlijst	27

1. Aanbieding

De begroting 2017 is een weergave van inhoud en financiën voor Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden in 2017. In deze begroting wordt weergegeven op welke wijze Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden inspeelt op landelijke ontwikkelingen en welke regionale accenten in de uitvoering van het beleid zijn gelegd.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt bij het vaststellen van de begroting 2017 tevens de eerste actualisatie van de begroting 2016 aan het bestuur voorgelegd. Voor de begroting 2016 is de mutatie groot omdat de baten en lasten van de stichting Publieke Gezondheid in de begroting van VGGM zijn opgenomen. Eventueel vindt naar aanleiding van de halfjaarrapportage over 2016 een tweede actualisatie plaats. De bijstelling is van administratief technische aard en vraagt als gevolg daarvan niet om besluitvorming zoals bedoeld in artikel 36 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

De begroting 2017 is beleidsmatig gebaseerd op de navolgende stukken:

- Geactualiseerde begroting 2016
- Concept jaarverslag 2015
- Kaderbrief 2017

Het verloop van het bestuurlijke besluitvormingsproces

Wanneer	Wat	Datum
Week 9	<i>Verzending aan Financiële Commissie</i>	<i>10 maart 2016</i>
Week 10	Financiële Commissie (advisering)	16 maart 2016
Week 10	<i>Verzending aan DB</i>	<i>20 maart 2016</i>
Week 13	Dagelijks Bestuur	30 maart 2016
Week 13	<i>Verzending aan gemeenten</i>	<i>1 april 2016</i>
Week 14 t/m 20	Reactietijd B&W gemeenten	
Week 20	Financiële Commissie (bespreken reacties gemeenten)	18 mei 2016
Week 21	<i>Verzending nota van bemerkingen</i>	<i>19 mei 2016</i>
Week 22	Dagelijks Bestuur	1 juni 2016
Week 25	Algemeen Bestuur	22 juni 2016
Week 25	Aanbieding aan Gedeputeerde Staten	24 juni 2016

2. Ontwikkelingen vertaald naar prioriteiten

2.1 Analyse van de omgeving

Veiligheidsregio (brandweer + GHOR)

Omgevingswet

De Omgevingswet, die naar verwachting in 2018 in werking treedt, integreert zo'n 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. Hieronder vallen onderwerpen als: bouwen, milieu, waterbeheer, ruimtelijke ordening, monumentenzorg en natuur. De oude wetten zijn veelal sectoraal opgebouwd. In samenhang gezien en toegepast sluiten deze wetten niet meer aan bij de behoefte van deze tijd. Met de Omgevingswet wil de overheid het wettelijk systeem 'eenvoudig beter' maken. De invoering van de wet zal ook implicaties hebben voor de adviserende en controlerende rol van de brandweer op het gebied van bouwen, milieu en ruimtelijke ordening.

AMvB Brandveilig Gebruik Overige Plaatsen

De verwachting is dat de AMvB Brandveilig Gebruik Overige Plaatsen per 1 januari 2017 in werking treedt. Bij vaststelling van deze AMvB zullen de preventieve werkzaamheden met betrekking tot inrichtingen toenemen. De toename heeft voornamelijk te maken met de noodzaak om toezicht te moeten houden op o.a. campings en anders besloten terreinen (>50 mensen).

Programmaplan informatievoorziening Veiligheidsberaad

Uit het in 2015 vastgestelde programmaplan informatievoorziening komen verschillende uitvoeringsplannen voort waarvan de (financiële) consequenties nog niet helder zijn. In het programmaplan zijn 2 speerpunten benoemd die recent zijn uitgewerkt: informatiebeveiliging (vraagt alleen personele inspanning VGGM) en GEO informatie (vraagt investering en personele inspanning). Andere speerpunten zullen in de komende jaren ook langszij komen, maar daarvan is nog niet goed in te schatten wat dat voor gevolgen heeft.

Landelijke meldkamerorganisatie

Er komt één zelfstandige meldkamerorganisatie op 10 locaties. Voor het realiseren van de nieuwe landelijke meldkamerorganisatie is op onderdelen aanpassing van de wetgeving noodzakelijk. De verwachting is dat de aanpassingen vanaf 2020 ingaan.

Arbeidshygiëne brandweer

In de afgelopen decennia is er veel aandacht besteed aan persoonlijke beschermingsmiddelen voor brandweermensen. De aandacht ging hier vooral naar adembescherming ter voorkoming van inhalatie van gevaarlijke stoffen en beschermende kleding ter voorkoming van brandwonden. Uit recent onderzoek is gebleken dat meer aandacht besteed moet worden aan problematiek rond de opname van kankerverwekkende stoffen via de huid en de gevolgen van hittestress. Dit thema is landelijk opgepakt en ook in Gelderland-Midden staat dit onderwerp hoog op de agenda. Het plan van aanpak 'schoon werken bij brand' wordt in 2016 geïmplementeerd.

Doorontwikkeling repressieve organisatie (DRO)

De implementatie van activiteiten in het kader van DRO, in de vorm van uitvoering van verschillende deelprojecten, vindt plaats binnen de bestuurlijk vastgestelde financiële kaders.

Evaluatie regionalisering

Bij de start van het regionaliseringproces is afgesproken dat in 2015 een evaluatie zou volgen. Op basis van de bevindingen uit deze evaluatie zal in 2016 een plan van aanpak worden opgesteld dat in 2017 zijn beslag krijgt.

GGD

Wettelijke ontwikkelingen

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdwet, Wmo en participatiewet. In de jeugdwet is de nieuwe organisatie van de jeugdhulp vastgelegd. Per 1 januari 2015 is tevens de wijziging van het Besluit Publieke Gezondheid in werking getreden, waarmee het nieuwe Basis Aanbod JGZ is geformaliseerd.

Branche ontwikkelingen

De nota Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) van het RIVM dient als basis voor de speerpunten in het nationaal en lokaal gezondheidsbeleid en daarmee voor de prioriteiten in 2016 en verder. De nadruk in het landelijke gezondheidsbeleid 2016-2019 en de VTV ligt op de verbinding tussen gezondheidsbeleid en de doelstellingen in het sociaal domein: participatie, zelfregie en zelfredzaamheid.

Regionale ontwikkelingen

In 2015 is door gemeenten gezamenlijk een regionale visie op het gezondheidsbeleid ontwikkeld. Het beleid is nadrukkelijk in samenhang gebracht met de ontwikkelingen in het sociaal domein. Daarnaast is het in lijn met de nieuwe kijk op gezondheid (positieve gezondheid): niet de ziekte of de beperking staat centraal maar het vermogen en de eigen (veer)kracht van mensen om hiermee om te gaan en te kunnen participeren.

Prioriteiten op het vlak van publieke gezondheid

- Publieke gezondheid, sociale veiligheid en het sociaal domein zijn in toenemende mate met elkaar verbonden. Als gevolg van het wijkgericht werken moet informatie op wijkniveau beschikbaar komen. VGGM ondersteunt gemeenten bij het versterken van hun informatiepositie en ontwikkelt hiertoe een aantal nieuwe producten en activiteiten;
- De decentralisatie van de jeugdhulpverlening naar gemeenten leidt tot een fundamentele transformatie in de aanpak van jeugd- en gezinsproblematiek. De JGZ richt haar organisatie zodanig in, dat deze goed aansluit op het lokale jeugdstelsel om daarmee een optimale bijdrage te leveren aan hulpverlening binnen de jeugdketen. En om daarmee zo lokaal mogelijk (in verbinding met het sociaal domein) te adviseren en ondersteunen t.a.v. de zorg voor jeugd en kwetsbaren;
- Verder vormgeven aan de verbinding tussen publieke gezondheid en (sociale) veiligheid. Ontwikkelingen rond verwarde personen, vluchtelingen en extramuralisering van de GGZ vereisen dat er vanuit publieke verantwoordelijkheid zicht is op de omvang en aard van de hiermee samenhangende problematiek. En dat vanuit publieke verantwoordelijkheid sturing wordt gegeven op de toeleiding naar zorg. VGGM zal in toenemende mate door gemeenten hierop bevestigd worden;
- Op het gebied van infectieziekten doen zich belangrijke (inter)nationale ontwikkelingen voor: toename aantal (ernstige) infectieziekten, zoönosen en antibioticaresistente. Het outbreakmanagement t.a.v. infectieziekten is goed op orde. De komende jaren zal echter meer geïnvesteerd moeten worden in de proactieve taken als preventie, surveillance, monitoring en regionale netwerkvorming. Ook en het onderzoek naar nieuwe ziektes en innovaties komt onvoldoende van de grond. Hiermee maken we de beweging van nazorg naar voorzorg.

Ambulancezorg

Wettelijke – en brancheontwikkelingen

De tijdelijke Wet Ambulancezorg is per 1 januari 2013 in werking getreden. VGGM heeft het recht gekregen de ambulancezorg in de regio te verrichten. Op basis van de tijdelijke Wet ambulancezorg mag VGGM de ambulancezorg verzorgen tot 1 januari 2018. In februari 2016 is de werking van de tijdelijke Wet verlengd met twee jaar tot 2020.

2.2 Vertaling van ontwikkelingen naar de begroting 2017

De Miljoenennota 2016 heeft een gematigd optimistische toon. Bij het Rijk neemt het financieringstekort af door lagere overdrachten, terwijl bij gemeenten de tekorten juist toenemen. Niet alleen nemen de tekorten toe, ook de onvoorspelbaarheid van het gemeentefonds leidt tot financiële knelpunten. Dat beeld zien wij ook terug bij de gemeenten in Gelderland-Midden. De meeste van aan de VGGM deelnemende gemeenten zijn genoodzaakt in 2018 om te buigen.

Rijksbijdrage in de brede doeluitkering

In opdracht van de minister van Veiligheid en Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is onderzoek gedaan naar de uitgaven en de kosten voor brandweer, GHOR, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Dit onderzoek richt zich op veiligheidsregio's en gemeenten en betreft de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) en het subcluster brandweer en rampenbestrijding in het gemeentefonds. Er heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden over de uitkomsten van het onderzoek. Bij het opmaken van de begroting 2017 bestaat er onzekerheid over de ontwikkeling van de BDUR vanaf 2017 en de hierin opgenomen compensatie voor de btw-kosten van de brandweer. Een korting van maximaal € 200.000 kan VGGM binnen het budgettair kader opvangen.

Budgettair kader voor de brandweer

De deelnemende gemeenten dragen bij aan de kosten van de regionale brandweer op basis van hun oorspronkelijke gemeentelijke budget voor het brandweerkorps.

Besparingsvoorstellen op de budgetten van de brandweer

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 11 november 2015 zijn besparingsvoorstellen voor de begroting 2016 vastgesteld.

Uitname budget voor de meldkamer van de brandweer

In het transitieakkoord tussen het rijk, de besturen van de Veiligheidsregio's en de ambulancesector was afgesproken dat de totale budgetten van de meldkamer brandweer (landelijk in totaal € 42 mln.) zouden worden overgeheveld naar de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO). De overdracht van budgetten was voorzien per ingangsdatum van de wetwijziging. Men dacht aan 1 januari 2017. In 2015 heeft een gateway review plaatsgevonden. Dat heeft geleid tot een heroriëntatie naar een realistische koers. Het nieuwe uitgangspunt is dat de samenvoegingen worden gerealiseerd binnen de in 2015 beschikbare meldkamerbudgetten. Hiermee kunnen de regionale partijen zelf sturen op de financiën en investeringen en weten ze waar ze in de toekomst aan toe zullen zijn.

Budgettair kader voor de GGD

De inwonerbijdrage voor GGD-taken is relatief laag omdat in onze regio is gekozen voor een zo groot mogelijke beleidsvrijheid op lokaal niveau. Naast de inwonerbijdrage worden wettelijke taken en bovenwettelijke taken via het invullen van maatwerk per gemeente uitgevoerd.

Opvang vluchtelingen

De regio heeft te maken met een toenemend aantal vluchtelingen. De grote instroom van asielzoekers en het grote aantal statushouders dat in aanmerking komt voor woonruimte in een gemeente stellen gemeenten, de Rijksoverheid, GGD'en, jeugdgezondheidszorg en de gezondheidszorg voor forse uitdagingen. In de COA-opvang asielzoekers voert de GGD taken uit in opdracht van en gefinancierd door het COA. Voor statushouders voert de GGD taken uit in opdracht van gemeenten. VNG en GGD GHOR NL gaan met de Rijksoverheid besprekingen aan over de extra kosten voor de publieke gezondheidszorg aan statushouders. Deze gesprekken vinden plaats in het kader van de financiële uitwerking van het Bestuursakkoord verhoogde asielinstroom.

Infectieziekte preventie

(Inter)nationale ontwikkelingen wat betreft de toename van het aantal (ernstige) infectieziekten, toename aantal zoönosen en toename antibioticaresistentie vereisen een robuuste infectieziektebestrijding. Naast repressieve taken bij infectieziektenuitbraken moet meer energie worden gestopt in proactieve taken zoals surveillance, monitoring, preventie en netwerkvorming.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Om een toekomstbestendige JGZ te blijven, ziet de JGZ zich voor een aantal uitdagingen gesteld:

1. realiseren van een flexibel aanbod en daarmee bijdragen aan de realisatie van gemeentelijke doelstellingen in het sociaal domein;
2. differentiëren in het zorgaanbod voor kinderen en hun ouders;
3. realiseren van optimale continuïteit van integrale jeugdgezondheidszorg.

De JGZ maakt een veranderingsproces door. Dat bestaat uit de navolgende thema's: triage en taakherschikking, flexibilisering, teamvorming, vindplaatsgericht werken, aansluiten op de wijkteams en doelmatige bedrijfsvoering. In zoverre dit de JGZ 0-4 betreft, wordt dit vanuit de stichting Publieke Gezondheid uitgevoerd. Op onderdelen raakt dit ook de JGZ 4-18 jaar.

Deze veranderingen zijn complexe processen die zorgvuldig worden doorlopen en waarvoor investeringen nodig zijn. Deze investeringen verwachten we in 2015 en 2016 te kunnen dekken door het herinvesteren van eventuele besparingen c.q. inverdieneffecten. In de jaren daarop werpen deze investeringen hun vruchten af in de vorm van een lagere gemeentelijke bijdrage voor de JGZ, in het bijzonder voor de gemeenten uit het oosten van de regio.

SOA/Sense

Met de jaarlijkse groei van het aantal consulten en een financieringssysteem (afrekenen per consult en gevonden soa) stijgt het totale benodigde budget jaarlijks. Vanuit doelmatigheid en kostenperspectief heeft de Minister van VWS een financieel plafond aangebracht in de regeling, welke vanaf 2015 niet meer gebaseerd is op het aantal consulten, maar zich richt op efficiënter werken. Daarbij kan gedacht worden aan het maken van scherpe keuzes bij de triage, hetgeen bijvoorbeeld mogelijk is als naast hoog risicogroepen ook gekeken wordt naar risicogedrag en keuzes bij het gebruik van testen. Ook gunstige contracten met de laboratoria kunnen hierbij uitkomst bieden

Aanbesteding forensische geneeskunde

In 2015 heeft de politie de aanbesteding van de forensische geneeskunde gestaakt. Het is nog niet duidelijk of er een nieuw aanbestedingstraject voor de forensische geneeskunde door de Nationale Politie gestart gaat worden. Het huidige contract tussen de Nationale Politie en VGGM loopt hiermee door met de verwachting van een verlenging tot eind 2017.

Rijksvaccinatieprogramma

Het RVP is op dit moment tijdelijk opgenomen in de Wet langdurige zorg (Wlz). In 2018 wordt dit budget overgeheveld van de rijksbegroting (begroting ministerie van VWS) naar het gemeentefonds. De gemeenten maken dan afspraken met de uitvoerende organisaties over de financiering en uitvoering.

Budgettair kader voor de ambulancedienst

Op basis van de tijdelijke Wet ambulancezorg mag VGGM de ambulancezorg verzorgen tot 1 januari 2018. In februari 2016 heeft minister Schippers van het ministerie van VWS aangegeven dat zij de tijdelijke Wet ambulancezorg verlengd tot 2020. Dat betekent dat het aanbestedingsproces voor een nieuwe concessieperiode met twee jaar is uitgesteld.

Op macroniveau -tussen VWS en V&J- heeft een afroming van het budget voor de meldkamer plaatsgehad. In het budget voor de regio is dat nog niet vertaald.

Met de zorgverzekeraars moet overleg plaatsvinden over de compensatie van de stijging van de loonkosten voortvloeiend uit de nieuwe Cao. In de jaarrekening over 2015 is de nabetaling over de jaren 2013, 2014 en 2015 verwerkt.

Loon- en prijsontwikkeling

Cao

De loonkostenontwikkeling van VGGM voor 2017 vloeit voort uit vier cao-akkoorden, te weten: arbeidsvoorwaarden voor gemeenten, brandweervrijwilligers, ambulancezorg en VVT (Verpleging, Verzorging en Thuiszorg)

- De cao voor gemeenten loopt van 1 januari 2016 tot mei 2017
De salarissen stijgen per 1 januari 2016 met 3,0% en per 1 januari 2017 met 0,4%.
Met deze salarisafspraken voert het LOGA het pensioenakkoord van 2014 en de loonruimteovereenkomst van 2015 uit. Dat betekent dat in de salarisafpraak de afgesproken salarisverhogingen van 0,74 % (pensioenakkoord 2014) en 1,4% (loonruimteovereenkomst 2015) zijn verwerkt.
- De cao voor de ambulancezorg loopt tot 1 januari 2018. Er zal sprake zal zijn van een substantiële salarisverhoging. Structureel worden de salarissen en salarisschalen als volgt verhoogd:
  - I. per 1 januari 2016 met 1 % over het bruto basisloon; plus de afspraak inzake doorbetaling loon tijdens verlof van gemiddeld 1,25%.
  - II. per 1 januari 2017 met 1,2% over het bruto basisloon, plus de afspraak inzake doorbetaling loon tijdens verlof van gemiddeld 1,25%.
  - III. per 1 januari 2018 met 1,5% over het bruto basisloon, plus de afspraak inzake doorbetaling loon tijdens verlof van gemiddeld 1,25%.
  - IV. Tijdens de looptijd van de cao treden partijen in overleg over de ontwikkelingen (zoals het overheidsloonakkoord) die van invloed zijn op de pensioenregelingen van ABP en PFZW.

Individueel keuzebudget

De afspraak in het cao-akkoord voor gemeenteambtenaren 2013-2015 was om per 1 januari 2016 het individueel keuzebudget (IKB) voor ambtenaren in te voeren, als onderdeel van de modernisering van de arbeidsvoorwaarden. In het IKB worden verschillende op geld te waarderen arbeidsvoorwaarden omgezet in een budget dat door de werknemer vrij te besteden is. Zo moeten de vakantietoelage, de levenslooptoelage, de eindejaarsuitkering en (bovenwettelijke) vakantie-uren kunnen worden ingezet als bronnen voor het IKB. De invoering van het IKB is uitgesteld naar 2017.

Voor VGGM ontstaat een incidenteel financieel knelpunt. Het jaarbudget van VGGM is toereikend voor de uitbetaling van 12 maanden vakantiegeld en op grond daarvan werd de individuele vordering van de werknemer op de werkgever niet geactiveerd. Dat moet aan het einde van 2016 wel gebeuren omdat medewerkers hun vordering vakantiegeld vanaf 1 januari 2017 direct op kunnen eisen.

Pensioenkosten

In mei 2014 ging de Eerste Kamer akkoord met de met fiscale hervorming pensioenopbouw. De veranderingen bij de pensioenopbouw, waaronder verlaging van het opbouwpercentage, zijn op 1 januari 2015 in werking getreden. Als gevolg daarvan is de ABP-pensioenregeling aangepast. Dat zou tot een verlaging van pensioenkosten kunnen leiden. In 2015 bleek dat de dekkingsgraad van het ABP onder druk staat en op grond daarvan gaan wij er van uit dat de pensioenkosten niet zullen dalen in begroting 2017.

Daarnaast is een deel van de daling van de pensioenlasten ingezet voor een structurele loonsverhoging die onderdeel uitmaakt van de nieuwe cao voor gemeenteambtenaren.

Indexering

VGGM hanteert de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek voor loon- en prijscompensatie bestaande uit een voorcalculatie voor 2017 en nacalculatie over 2015.

- In de voorcalculatie voor de begroting 2017 gaan wij uit van de raming van het CPB in de Macro Economische Verkenning (MEV) 2016. In de MEV (september 2015) wordt voor de collectieve sector

rekening gehouden met een loonkostenstijging in 2016 van 2,3 % en een prijsstijging in 2016 voor het materieel deel van 0,9 %. Cijfers voor 2017 zijn niet beschikbaar omdat in het MEV geen doorkijk wordt gegeven naar de middellange termijn.

Dat vertaalt zich naar een verhoging van de inwonerbijdrage 2017 voor GGD-GHOR taken en het in te brengen budget 2017 voor de brandweer.

Bij het doorrekenen van deze percentages wordt de inwonerbijdrage voor GGD taken verhoogd met € 0,20 voor lonen en € 0,03 voor prijzen. Per saldo dus een verhoging van € 0,23 (€ 153.592).

De doorrekening op de brandweerbijdragen leidt tot een verhoging met € 683.272,-

- In de nacalculatie wordt de werkelijk loonkostenontwikkeling in 2015 (het zogenaamde inhaaleffect) vastgesteld op basis van het Centraal Economisch Plan 2016 (CPB maart 2016). In de begroting 2015 is rekening gehouden met een loonkostenstijging van 1% en is als bezuinigingsmaatregel geen compensatie voor de prijsstijging toegekend. De werkelijke loonstijging 2015 volgens het CPB bedroeg 0,6%. Dit betekent dat er een bijstelling met 0,4% naar beneden wordt toegepast. Er is uiteraard geen inhaaleffect voor de **prijsstijging** opgenomen.

Recapitulatie inwonerbijdrage 2015 - 2016 - 2017

Bijdrage 2015	12,36
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>	
I/p- compensatie 2016	0,22
I/p- compensatie inhaaleffect 2014 (o.b.v. CEP maart 2015)	0,16
Structurele besparing 2016 uit resultaat over 2014	-0,10
Bijdrage 2016	12,64
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>	
I/p- compensatie 2017	0,23
I/p compensatie inhaaleffect 2015 (o.b.v. CEP maart 2016)	-0,03
Bijdrage 2017	12,84

	Bevolkingszorg
Verevening op nacalculatiebasis (afhankelijk van de feitelijke inzet door de gemeente)	
Piket	0,08
Concentratie AOV-capaciteit (voor 0,5 fte inzet vanuit de projectgroep)	0,05

*= De voormalige inwonerbijdrage voor de regionale brandweer is per 1 januari 2014 opgenomen in het in te brengen budget voor de brandweer. Dat geldt ook voor het budget ter grootte van € 0,05 waarvoor bij VGGM een medewerker is aangesteld die belast is met taken op het gebied van bevolkingszorg.

2.3 Besparingsvoorstellen begroting 2017

In 2015 zijn besparingsvoorstellen voor de begroting 2016 vastgelegd. Tevens zijn twee voorstellen voor 2017 voorgelegd aan het bestuur. Over deze voorstellen vindt besluitvorming plaats bij het vaststellen van de begroting voor 2017.

Het betreft de navolgende voorstellen:

- Aanvullende besparing logistiek 2017 € 150.000
- Verminderen beleidscapaciteit brandweer vanaf 2017 € 90.000

3. Begroting 2017

3.1 Exploitatieoverzicht, geconsolideerde begroting

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt bij het vaststellen van de begroting 2017 tevens de eerste actualisatie van de begroting 2016 aan het bestuur voorgelegd. Eventueel vindt naar aanleiding van de halfjaarrapportage over 2016 een tweede actualisatie plaats.

De meest in het oog springende mutatie in de geactualiseerde begroting 2016 de opname van de budgetten van de stichting Publieke Gezondheid in het budgettair kader van VGGM. De financiële stromen lopen vanaf 2016 via de exploitatie van VGGM.

Programmabegroting Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden					
		Actueel	Bestuur 2016	Actueel	
	Realisatie 2015	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	8.253.578	8.253.578	8.507.338	8.480.932	8.615.128
Opbrengsten gemeenten individueel	40.273.996	40.736.166	40.889.128	49.378.924	50.046.060
Opbrengsten van het rijk	7.144.239	6.990.677	6.990.677	6.997.600	6.997.600
Directe opbrengsten incl NZA	21.539.847	21.249.098	22.649.435	22.639.394	22.639.394
Overige opbrengsten	2.807.664	1.396.358	92.147	1.015.074	1.015.074
Totaal baten	80.019.324	78.625.877	79.128.725	88.511.924	89.313.256
Lasten					
Salarislasten	48.356.378	51.144.049	51.923.286	58.051.466	58.752.376
Overige personeelskosten	2.782.786	3.027.443	3.027.443	2.660.095	2.660.095
Totaal personeelslasten	51.139.164	54.171.492	54.950.729	60.711.562	61.412.472
Huisvestingslasten	3.120.947	2.927.237	2.927.237	4.981.695	4.981.695
Informatie- en automatiseringslasten	-18.308	0	0	0	0
Totaal organisatielasten	3.102.640	2.927.237	2.927.237	4.981.694	4.981.694
Directe lasten m.b.t. output	7.714.946	8.629.768	8.629.768	8.957.887	8.957.887
Overige indirecte lasten	5.548.342	4.891.169	5.004.729	6.269.240	6.269.240
Afschrijvingen	6.632.565	5.822.820	5.747.580	5.940.081	5.940.081
Totaal materiële lasten	19.895.853	19.343.757	19.382.076	21.167.207	21.167.207
Totaal lasten	74.137.657	76.442.486	77.260.042	86.860.464	87.561.374
Saldo van baten en lasten	5.881.667	2.183.391	1.868.683	1.651.460	1.751.882
Saldo incidentele baten en lasten	1.018.359	1.292.189	818.691	788.144	888.566
Saldo financiële baten en lasten	317.472	891.197	1.049.986	863.315	863.315
Resultaat voor bestemming	4.545.837 V	0	0	0	0

3.2 Exploitatieoverzicht, begroting per sector

Begroting 2017					
Programmabegroting Veiligheidsregio: Brandweer en GHOR					
		Actueel	Bestuur 2016	Actueel	
	Realisatie 2015	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	595.669	595.669	595.669	600.914	600.914
Opbrengsten gemeenten individueel	37.431.708	37.944.335	38.322.015	37.327.823	37.994.959
Opbrengsten van het rijk	6.468.150	6.727.401	6.727.401	6.700.274	6.700.274
Directe opbrengsten incl NZA	1.564.837	1.454.623	1.454.623	1.670.865	1.670.865
Overige opbrengsten	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400
Totaal baten	46.062.764	46.724.427	47.102.107	46.302.276	46.969.412
Lasten					
Salarislasten	22.356.198	23.836.786	24.357.286	24.225.733	24.812.576
Overige personeelskosten	968.308	1.002.326	1.002.326	1.011.092	1.011.092
Totaal personeelslasten	23.324.506	24.839.112	25.359.612	25.236.825	25.823.668
Huisvestingslasten	2.151.871	2.181.593	2.181.593	3.209.320	3.209.320
Informatie- en automatiseringslasten	1.544.817	1.562.505	1.562.505	1.458.043	1.458.043
Overige organisatielasten	201.543	201.542	201.543	122.851	122.851
Totaal organisatielasten	3.898.231	3.945.639	3.945.641	4.790.213	4.790.213
Directe lasten m.b.t. output	5.017.677	6.187.645	6.187.645	5.555.421	5.555.421
Overige indirecte lasten	1.802.283	1.532.676	1.532.676	2.002.225	2.002.225
Afschrijvingen	2.960.233	3.446.858	3.446.858	3.270.591	3.270.591
Totaal materiële lasten	9.780.192	11.167.179	11.167.179	10.828.237	10.828.237
Totaal lasten	37.002.929	39.951.930	40.472.432	40.855.276	41.442.119
Saldo van baten en lasten	9.059.834	6.772.497	6.629.676	5.447.000	5.527.293
Saldo incidentele baten en lasten	950.610	1.418.839	1.276.019	245.027	325.320
Saldo inter- en intersectorale financiering	4.826.530	4.826.530	4.826.530	4.672.607	4.672.607
Saldo financiële baten en lasten	492.218	527.125	527.125	529.363	529.363
Resultaat voor bestemming	2.790.475 V	0	0	0	0

Begroting 2017					
Programmabegroting GGD					
		Actueel	Bestuur 2016	Actueel	
	Realisatie 2015	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	7.524.351	7.524.351	7.778.111	7.746.460	7.880.656
Opbrengsten gemeenten individueel	2.842.288	2.791.831	2.567.113	12.051.101	12.051.101
Opbrengsten van het rijk	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
Directe opbrengsten incl NZA	3.391.119	3.066.567	2.909.664	3.931.529	3.931.529
Overige opbrengsten	0	0	0	0	0
Totaal baten	13.837.758	13.462.749	13.334.888	23.809.090	23.943.286
Lasten					
Salarislasten	9.134.332	9.578.430	9.584.138	16.258.766	16.372.833
Overige personeelskosten	678.551	960.920	960.920	614.509	614.509
Totaal personeelslasten	9.812.883	10.539.351	10.545.058	16.873.275	16.987.342
Huisvestingslasten	697.897	700.113	700.113	1.758.074	1.758.074
Informatie- en automatiseringslasten	578.613	616.790	616.790	1.302.924	1.302.924
Overige organisatielasten	-395.102	-395.104	-395.102	-66.336	-66.336
Totaal organisatielasten	881.408	921.799	921.800	2.994.661	2.994.661
Directe lasten m.b.t. output	766.266	633.797	633.797	760.831	760.831
Overige indirecte lasten	499.374	479.477	593.037	977.718	977.718
Afschrijvingen	32.683	66.500	66.500	154.539	154.539
Totaal materiële lasten	1.298.323	1.179.773	1.293.333	1.893.088	1.893.088
Totaal lasten	11.992.614	12.640.923	12.760.192	21.761.024	21.875.091
Saldo van baten en lasten	1.845.144	821.826	574.696	2.048.066	2.068.195
Saldo incidentele baten en lasten	88.119	-236.783	-483.912	196.320	216.449
Saldo inter- en intersectorale financiering	1.055.281	1.055.281	1.055.281	1.840.312	1.840.312
Saldo financiële baten en lasten	1.865	3.329	3.329	11.437	11.437
Resultaat voor bestemming	699.879 V	0	0	0	0

Begroting 2017					
Programmabegroting Ambulancezorg Gelderland Midden					
		Actueel	Bestuur 2016	Actueel	
	Realisatie 2015	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	133.558	133.558	133.558	133.558	133.558
Opbrengsten gemeenten individueel	0	0	0	0	0
Opbrengsten van het rijk	141.250	111.250	111.250	172.250	172.250
Directe opbrengsten incl NZA	16.541.196	16.672.701	18.229.941	17.037.000	17.037.000
Overige opbrengsten	2.775.864	1.304.211	0	948.767	948.767
Totaal baten	19.591.868	18.221.720	18.474.749	18.291.575	18.291.575
Lasten					
Salarislasten	12.711.865	12.651.471	12.904.500	12.749.604	12.749.604
Overige personeelskosten	492.498	471.584	471.584	477.453	477.453
Totaal personeelslasten	13.204.363	13.123.055	13.376.084	13.227.057	13.227.057
Huisvestingslasten	427.809	332.374	332.374	344.413	344.413
Informatie- en automatiseringslasten	253.184	224.082	224.082	258.919	258.919
Overige organisatielasten	143.561	143.560	143.561	39.260	39.260
Totaal organisatielasten	824.554	700.016	700.017	642.593	642.593
Directe lasten m.b.t. output	1.438.576	1.340.750	1.340.750	1.347.750	1.347.750
Overige indirecte lasten	699.307	625.350	625.350	627.850	627.850
Afschrijvingen	2.467.619	1.148.044	1.148.044	1.145.580	1.145.580
Totaal materiële lasten	4.605.502	3.114.144	3.114.144	3.121.180	3.121.180
Totaal lasten	18.634.420	16.937.214	17.190.245	16.990.829	16.990.829
Saldo van baten en lasten	957.449	1.284.506	1.284.504	1.300.746	1.300.746
Saldo incidentele baten en lasten	58.950	19.751	19.751	111.727	111.727
Saldo inter- en intersectorale financiering	1.091.296	1.091.296	1.091.296	1.058.314	1.058.314
Saldo financiële baten en lasten	169.656	173.457	173.457	130.705	130.705
Resultaat voor bestemming	362.453 N	0	0	0	0

Begroting 2017					
Programmabegroting Facilitaire zaken					
		Actueel	Bestuur 2016	Actueel	
	Realisatie 2015	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2016	Begroting 2017
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	0	0	0	0	0
Opbrengsten gemeenten individueel	0	0	0	0	0
Opbrengsten van het rijk	454.839	72.026	72.026	45.076	45.076
Directe opbrengsten incl NZA	42.695	55.207	55.207	0	0
Overige opbrengsten	29.400	89.747	89.747	63.907	63.907
Totaal baten	526.934	216.980	216.980	108.983	108.983
Lasten					
Salarislasten	4.153.984	5.077.362	5.077.362	4.817.363	4.817.363
Overige personeelskosten	643.428	592.613	592.613	557.042	557.042
Totaal personeelslasten	4.797.412	5.669.975	5.669.975	5.374.405	5.374.405
Huisvestingslasten	-156.630	-286.843	-286.843	-330.112	-330.112
Informatie- en automatiseringslasten	-2.394.922	-2.403.377	-2.403.377	-3.019.885	-3.019.885
Overige organisatielasten	49.998	49.999	50.000	-95.775	-95.775
Totaal organisatielasten	-2.501.553	-2.640.221	-2.640.220	-3.445.772	-3.445.772
Directe lasten m.b.t. output	492.426	467.576	467.576	718.250	718.250
Overige indirecte lasten	2.547.378	2.253.666	2.253.666	2.661.446	2.661.446
Afschrijvingen	1.172.031	1.161.419	1.161.419	1.369.372	1.369.372
Totaal materiële lasten	4.211.835	3.882.661	3.882.661	4.749.068	4.749.068
Totaal lasten	6.507.694	6.912.415	6.912.416	6.677.700	6.677.700
Saldo van baten en lasten	-5.980.759	-6.695.435	-6.695.436	-6.568.717	-6.568.717
Saldo incidentele baten en lasten	-79.320	90.382	90.382	235.070	235.070
Saldo inter- en intersectorale financiering	-6.973.107	-6.973.104	-6.973.104	-6.995.595	-6.995.595
Saldo financiële baten en lasten	-346.267	187.286	187.286	191.808	191.808
Resultaat voor bestemming	1.417.935 V	0	0	0	0

Toelichting mutaties op geconsolideerd niveau

In de actualisatie van de begroting 2016 zijn de navolgende posten opgenomen:

De meest in het oog springende mutatie in de actualisatie van de begroting 2016 betreft de verwerking van de baten en de lasten van de stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden in de begroting van VGGM. Deze mutatie is noodzakelijk omdat de belastingdienst voor de fiscale eenheid eisen stelt aan de mate van financiële verwevenheid tussen VGGM en de stichting Publieke Gezondheid. In bestuurlijke, beleidsmatige en financiële zin zijn de stichting en VGGM nauw verweven.

Opbrengsten gemeenten regionaal

In de aangepaste begroting voor 2016 zijn twee posten verwerkt:

- Aanpassing van het aantal inwoners (aantal per 1-1-2015) € 40.690 +
- Aandeel in de generieke besparingen VGGM (200k) voor VGZ € 67.096 -

Opbrengsten gemeenten individueel

Mutaties in de opbrengsten uit de gemeentelijke bijdrage voor de brandweer, het maatwerk voor individuele gemeenten en dan met name het opnemen van de begroting van de volledige stichting Publieke Gezondheid, leiden tot forse mutaties:

- Nadere specifieke afspraken brandweer (verschuivingen) € 69.530 +
- Aanvullende maatwerkafspraken VGZ € 232.780 + (technische hygiënezorg, forensische geneeskunde, jeugdgezondheidszorg)
- Minder opbrengsten als gevolg van besparingen doorontwikkeling repressieve organisatie € 217.559 -
- Aandeel generieke besparing VGGM (200k) voor brandweer € 132.904 -
- Besparingen O&O brandweer € 275.000 -
- Besparingen formatie vakbekwaamheid € 120.000 -
- Besparingen materieel brandweer € 150.000 -
- Besparingen risicobeheersing € 170.000 -
- Bijdragen gemeenten aan stichting Publieke Gezondheid (0-4 jarigen zorg) € 9.251.208 +

Opbrengsten rijk

De bijdrage van het rijk muteert:

- Loon en prijscompensatie rijksbijdrage BDUR € 51.036 +
- Mutatie opbrengsten uit reserveringen € 44.112 -

Opbrengsten derden

De opbrengsten van derden muteren door:

- Voorziening huisvesting Eusebiusbuitensingel 43 is uitgeput en dus vervalt de onttrekking € 35.707 -
- Vergoeding voor FLO kosten brandweer van individuele gemeenten € 96.849 +
- Vermindering cameratoezicht Arnhem € 15.000 -
- Opbrengst uit detacheringen naar het IFV (samenwerking brandweer NL) € 151.500 +
- Opbrengst overige detachering € 80.000 +
- Centrale activiteiten oranje kolom (via verevening) € 68.000 +
- Activiteiten stichting PG (0-4) € 907.400 +
- Verhoging bijdrage zorgverzekeraars voor ambulancedienst € 100.924 +
- Diverse mutaties € 61.103 -

Overige opbrengsten

- Actualisatie afspraken kazernes brandweer € 25.840 –
- De overige opbrengsten van het ambulancevervoer zijn ondergebracht in deze categorie om de opbrengsten uit de budgetafspraken specifiek inzichtelijke te maken.
- Lagere FLO vergoeding (en kosten) RAV € 326.791 -

Salarislasten

De salarislasten muteren:

- Generieke besparing VGGM € 200.000 -
- FLO kosten specifiek per gemeente € 13.076 -
- Nominale aanpassing RAV € 163.526 +
- FLO RAV € 343.991 -
- Loonkosten stichting PG (0-4) € 6.586.694 +
- Besparing budgetten vrijwilligersvergoedingen € 300.000 -
- Gedetacheerd personeel (boven sterkte) € 151.500 +
- Diverse mutaties € 57.959 +

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten muteren door:

- Omzetting inhuur extern personeel naar vast dienstverband en beëindiging projecten € 370.254 - (vrnl. JGZ)

Huisvestingslasten

De directe huisvestingslasten nemen aanzienlijk toe:

- Ingebruikname nieuwbouw brandweer Arnhem (tlv stelposten) € 1.021.650 +
- Huisvestingslasten Stichting Publieke Gezondheid (0-4) € 1.085.120 +
- Diversen € 56.018 -

Directe lasten m.b.t. de output

De directe uitvoeringskosten muteren door:

- Besparing brandweerbudgetten voor O&O € 275.000 -
- Besparingen logistiek brandweer € 150.000 -
- Materiele kosten Stichting Publieke Gezondheid € 364.474 +
- Overhevelingen naar indirecte lasten € 186.990 -

Indirecte lasten

De indirecte lasten muteren door:

- Overheveling van directe lasten € 186.990 +
- Invulling intensiveringen (o.a. blusboot) € 231.363 +
- Indirecte kosten Stichting Publieke Gezondheid € 844.658 +

Afschrijvingen

Uit de actualisatie van het investeringsprogramma volgt een stijging van afschrijvingslasten van € 252.224 +
Dit is inclusief de nieuwe lasten voor de Stichting Publieke Gezondheid ter grootte van € 84.400.

Incidentele baten en lasten

De grootste mutatie in de incidentele baten en lasten ontstaan door de ingebruikname van de nieuwe kazerne in Arnhem (€ 986.328 naar huisvestingslasten). Vanaf 2016 zal de specifiek uit Arnheems budget opgebouwde voorziening worden aangesproken.

Financiële baten en lasten

- Effect investeringsprogramma op aantrekken kapitaal € 172.821 -

Incidentele baten en lasten

Onder de incidentele baten en lasten zijn de navolgende posten opgenomen:

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2016	Begroting 2017
incidentele activatransacties					
extra afschrijvingen / verkoop	-252.948	0	-83.549	0	0
Nog beschikbaar naar kostensoorten:					
aanpassingen BDUR	0	733.715	733.715	727.043	727.043
taakstellingen:					
saldoegalisaties	50.761	37.027	34.862	295.772	396.194
Afbouw CJG	0	-173.972	-561.756	-30.483	-30.483
effecten st PG	0	0	0	111.103	111.103
Mutaties reserves en voorzieningen:					
desintegratie MOA	0	-3.000	-3.000	0	0
huisvesting raw	1.081.407	783.229	783.229	-203.099	-203.099
nacalculatie ambulancevervoer	0	-30.249	-30.249	61.727	61.727
Personeelsvoorziening	145.000	0	0	0	0
reservering BMI	0	-93.700	-93.700	-153.058	-153.058
projecten	0	0	0	-60.000	-60.000
structurele mutaties reserves en voorzieningen:					
onttrekking reserve KOD	-55.861	-10.861	-10.861	-10.861	-10.861
voorziening dubieuze debiteuren	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	1.018.359	1.292.189	818.691	788.144	888.566

Begroting 2017

De begroting 2017 heeft een beleidsarm karakter. Alleen de autonome ontwikkelingen, in het bijzonder de stijging van loonkosten en prijzen, zijn verwerkt.

3.3 Inwonerbijdragen 2017

Inwoneraantallen per 1 januari 2015, op basis van gegevens CBS. Voor 2017 zullen later de inwoneraantallen per 1-1-2016 worden opgenomen. Deze zijn naar verwachting medio mei bekend.

Deelnemende gemeenten	2016			2017		
	Inwoners	Per inwoner	Bijdrage	Inwoners	Per inwoner	Bijdrage
Arnhem	152.293	€ 12,64	€ 1.924.914	152.293	€ 12,84	€ 1.955.373
Barneveld	54.703	€ 12,64	€ 691.421	54.703	€ 12,84	€ 702.362
Doesburg	11.355	€ 12,64	€ 143.522	11.355	€ 12,84	€ 145.793
Duiven	25.548	€ 12,64	€ 322.915	25.548	€ 12,84	€ 328.025
Ede	111.575	€ 12,64	€ 1.410.257	111.575	€ 12,84	€ 1.432.572
Lingewaard	45.788	€ 12,64	€ 578.739	45.788	€ 12,84	€ 587.897
Nijkerk	40.870	€ 12,64	€ 516.578	40.870	€ 12,84	€ 524.752
Overbetuwe	46.833	€ 12,64	€ 591.948	46.833	€ 12,84	€ 601.314
Renkum	31.408	€ 12,64	€ 396.983	31.408	€ 12,84	€ 403.264
Rheden	43.625	€ 12,64	€ 551.400	43.625	€ 12,84	€ 560.125
Rozendaal	1.509	€ 12,64	€ 19.073	1.509	€ 12,84	€ 19.375
Rijnschaal	10.912	€ 12,64	€ 137.923	10.912	€ 12,84	€ 140.105
Scherpenzeel	9.522	€ 12,64	€ 120.354	9.522	€ 12,84	€ 122.258
Wageningen	37.786	€ 12,64	€ 477.598	37.786	€ 12,84	€ 485.155
Westervoort	14.992	€ 12,64	€ 189.492	14.992	€ 12,84	€ 192.490
Zevenaar	32.265	€ 12,64	€ 407.815	32.265	€ 12,84	€ 414.268
	670.984		€ 8.480.932	670.984		€ 8.615.128

3.4 Inwonerbijdrage verdeeld naar beleidsvelden

De regionale bijdrage wordt verdeeld naar de clusters:

cluster	2017
	Bestuur
directie & administratie	€ 0,42
Subtotaal	€ 0,42
GHOR	€ 0,90
JGZ	€ 7,40
Gezondheidsbewaking	€ 0,84
Epidemiologie	€ -
Medisch Milieukunde	€ 0,58
Infectieziektenbestrijding	€ 2,43
OGGZ	€ 0,08
Meldkamer	€ 0,20
Subtotaal VGZ	€ 12,42
Totaal	€ 12,84

In bestuursbegroting 2017 is de index toegevoegd onder directie & administratie.

In de actualisatie wordt de index verdeeld naar de beleidsterreinen n.a.v. de werkbegroting voor 2017.

3.5 Gemeentelijke bijdragen aan brandweertaken

In het algemeen bestuur is de financieringsstructuur van de brandweer vastgesteld. De basis vormen de oorspronkelijk ingebrachte budgetten, waarbij de totale kosten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten.

De in te brengen budgetten zijn in detail afgestemd met de gemeenten. Alleen door gemeenten geaccordeerde mutaties worden doorgevoerd . Dat zijn bijvoorbeeld hogere afschrijvingslasten voortvloeiend uit het investeringsprogramma.

Specificatie van in paragraaf 3.2 opgenomen begrotingspost gemeenten individueel:

	bijdrage 2016	looncomp 2,30%	prijscmp 0,90%	bijdrage 2017
Arnhem	€ 10.784.538	€ 169.547	€ 23.198	€ 10.977.283
Barneveld	€ 3.348.308	€ 52.640	€ 7.202	€ 3.408.150
Doesburg	€ 658.111	€ 10.346	€ 1.416	€ 669.873
Duiven	€ 768.931	€ 12.089	€ 1.654	€ 782.674
Ede	€ 6.029.028	€ 94.784	€ 12.968	€ 6.136.781
Lingew aard	€ 1.831.267	€ 28.790	€ 3.939	€ 1.863.996
Nijkerk	€ 2.597.514	€ 40.836	€ 5.587	€ 2.643.938
Overbetuwe	€ 2.043.817	€ 32.132	€ 4.396	€ 2.080.345
Renkum	€ 1.735.307	€ 27.281	€ 3.733	€ 1.766.321
Rheden	€ 2.524.038	€ 39.681	€ 5.429	€ 2.569.148
Rozendaal	€ 73.787	€ 1.160	€ 159	€ 75.105
Rijnw aarden	€ 667.024	€ 10.487	€ 1.435	€ 678.946
Scherpenzeel	€ 448.025	€ 7.044	€ 964	€ 456.032
Wageningen	€ 1.497.763	€ 23.547	€ 3.222	€ 1.524.531
Westervoort	€ 772.311	€ 12.142	€ 1.661	€ 786.114
Zevenaar	€ 1.548.054	€ 24.337	€ 3.330	€ 1.575.721
	€ 37.327.823	€ 586.843	€ 80.292	€ 37.994.959

3.6 Gecomprimeerde balansstaten

ACTIVA	31-12-15	Ultimo 2014	PASSIVA	31-12-15	Ultimo 2014
	€	€		€	€
Vaste activa			Vaste passiva		
<i>Materiële vaste activa</i>	32.295.052	33.338.937	<i>Eigen vermogen</i>	7.319.307	3.273.470
<i>Financiële vaste activa</i>	6.062	10.685	<i>Voorzieningen</i>	1.290.257	1.527.314
Totaal vaste activa	32.301.114	33.349.622	<i>Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	17.784.212	25.314.383
Vlottende activa					
<i>Voorraden</i>	26.661	30.099	Totaal vaste passiva	26.393.776	30.115.167
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	16.332.161	12.808.586	Vlottende passiva		
<i>Liquide middelen</i>	25.781	40.388	<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	10.869.852	7.107.321
<i>Overlopende activa</i>	1.949.631	310.962	<i>Overlopende passiva</i>	13.871.720	9.317.169
Totaal vlottende activa	18.334.234	13.190.035	Totaal vlottende passiva	24.741.572	16.424.490
TOTAAL	50.635.348	46.539.657	TOTAAL	51.135.348	46.539.657

De balanswaarden zijn gebaseerd op historische prijzen.

3.7 Reserves en voorzieningen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden beschikt over de navolgende reserves:

	01-01-2015	Mutaties	31-12-2015
<i>Algemene Bedrijfsreserve</i>	1.453.000	0	1.453.000
Reserve aanvaardbare kosten RAV	770.072	-362.453	407.619
Reserve aanvaardbare kosten CPA	31.278	0	31.278
Reserve Activa	929.816	0	929.816
Diverse bestemde reserves	89.304	0	89.304
<i>Bestemde reserves</i>	<i>1.820.470</i>	<i>-362.453</i>	<i>1.458.017</i>
<i>Nog te bestemmen resultaat 2015</i>	<i>0</i>	<i>4.770.743</i>	<i>4.408.290</i>
Totaal reserves en fondsen	3.273.470	4.408.290	7.319.307

Voorzieningen

De organisatie beschikt over de navolgende voorzieningen.

	01-01-2015	Mutaties	31-12-2015
Voorziening personeelsaangelegenheden	840.978	-162.425	678.553
Voorziening boventaligheid brandweer	364.425	-208.771	155.654
Voorziening PLB - RAV	145.000	145.000	290.000
Voorziening onderhoud gebouwen	99.001	0	99.001
Voorziening Kring Oostelijke Directeuren	77.910	-10.861	67.049
Totaal voorzieningen VGGM	1.527.314	-237.057	1.290.257

3.8 Risicoparagraaf

Weerstandsvermogen

Aan de hand van de zogenaamde “kans x effect “ methode wordt jaarlijks in samenspraak met Deloitte een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij deze benadering wordt er een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico's te relateren aan de weerstandscapaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen en de eventueel aanwezige stille reserves). Eind 2013 is vastgesteld dat een weerstandsvermogen van € 1.453.000 toereikend is.

Risico's

Bezuinigingen door het rijk

Er bestaat onzekerheid over de ontwikkeling van de rijksbijdrage voor rampenbestrijding en crisisbeheersing op middellange termijn omdat de Minister de veiligheidsregio's verantwoordelijk stelt voor de uitvoering en de financiering van een aantal voormalige rijkstaken en de doorontwikkeling van de informatievoorziening. De gedachte daarachter is dat dit de veiligheidsregio's in hun regierol versterkt.

Over de herijking van de uitgangspunten van de verdeling van de rijksbijdrage en de btw-compensatie heeft nog geen definitieve besluitvorming plaatsgehad. Een korting van maximaal € 200.000 kan VGGM binnen het budgettair kader opvangen.

Bezuinigingen door gemeenten

De meeste van aan de VGGM deelnemende gemeenten zijn genoodzaakt in de raadsperiode 2014-2018 om te buigen. De verwachting is dan ook dat de opbrengsten uit het maatwerk voor individuele gemeenten dalen. Bij daling van deze specifieke omzet is afgesproken dat de spelregels van de gemeenschappelijke regeling voor afbouw in vier jaar gelden. Het risico van hoge frictiekosten neemt daarmee af omdat de directie van VGGM middels herschikking van capaciteit het probleem van boventaligheid van personeel weg kan nemen.

Bezuinigingen op de ambulancedienst

De zorgverzekeraars vertalen het landelijk macro budgettair kader naar het budgettair kader voor de regio. Dat doen zij op basis van afspraken over performance en productie. De ambulancedienst is afhankelijk van de uitkomsten van de onderhandelingen.

VGGM mag de ambulancezorg verzorgen tot 1 januari 2018. De minister van VWS de Tijdelijke wet ambulancezorg verlengd tot 2020. Dat betekent dat het aanbestedingsproces voor een nieuwe concessieperiode met twee jaar is uitgesteld. Mocht VGG onverhoopt de vergunning verliezen dan ontstaan achterlatingskosten in het VGGM-concern.

Beroepsveiligheid brandweer

De komende jaren vindt diepgaand onderzoek plaats naar de relatie tussen brandbestrijding en de kans op kanker. De brandweerkorpsen in Nederland nemen vooruitlopend daarop preventieve maatregelen ter voorkoming van de ontwikkeling van kanker ten gevolge van brandbestrijding. De medewerkers van de korpsen zijn daar zelf zeer nadrukkelijk bij betrokken geweest. Te denken valt bijvoorbeeld aan het veel vaker wassen van brandweerkleding.

Risico's in termen van bijvoorbeeld een afnemende animo voor vrijwilligheid of claims in het kader van beroepsziekten zijn niet te kwantificeren.

Groot onderhoud brandweerkazernes

In 2012 is de bestuurlijke keuze gemaakt de kazernes niet over te dragen aan de veiligheidsregio en in eigendom te laten van de gemeenten. Drie argumenten speelden daarbij een rol:

- Voor gemeenten vertegenwoordigen de kazernes een maatschappelijk en/of economische belang;
- VGGM wil zich te beperken tot het uitvoeren van de kerntaken en daar valt het beheer van onroerend goed niet onder. Liever maakt VGGM gebruik van de vastgoedkennis die bij gemeenten aanwezig is;
- De ontvlechting van de kazernes is niet eenvoudig omdat er op veel plaatsen sprake is van complicerende factoren zoals gedeeld gebruik met andere gemeentelijke diensten en/of nog af te wikkelen investeringen in nieuw- en verbouw.

In de lijn van bovenstaande keuze is het budget voor de kapitaallasten en het groot onderhoud bij de gemeente achtergebleven. In het budget voor de brandweer is rekening gehouden met de kosten van het gebruik (denk aan schoonmaakkosten, energie, klein onderhoud, etc.), de zogenaamde gebruikerslasten. Het is van groot belang dat voor alle kazernes een meerjarig onderhoudsplan aanwezig is dat vertaald is in een gemeentelijk investeringsbudget voor groot onderhoud en/of in een jaarlijkse dotatie aan een onderhoudsfonds.

Uitplaatsen meldkamer

Er komt één zelfstandige meldkamerorganisatie met maximaal 10 locaties. De bestuurlijke, juridische en financiële randvoorwaarden zijn vastgelegd in een transitieakkoord tussen het rijk, de besturen van de Veiligheidsregio's en de ambulancesector.

In 2015 heeft een gateway review plaatsgevonden. Dat heeft geleid tot een heroriëntatie naar een realistische koers. Uitgangspunt is dat de samenvoegingen worden gerealiseerd binnen de in 2015 beschikbare meldkamerbudgetten. Hiermee kunnen de regionale partijen zelf sturen op de financiën en investeringen en weten ze waar ze in de toekomst aan toe zullen zijn.

Er bestaat nog onduidelijkheid over de feitelijk invulling van de meldkamer in Oost Nederland. Om die reden zijn de financiële risico's voor VGGM niet volledig in te schatten.

Projecten Medische Milieukunde

VGGM participeert in de Europese projecten en de projecten in de Academische Werkplaats. Voor deze projecten vindt afrekening aan het einde van de looptijd plaats. Dat betekent dat tussentijds geen financieel resultaat in de exploitatie zichtbaar wordt. Tussentijds wordt binnen VGGM vastgesteld of kosten die zijn gemaakt ook subsidiabel zijn. Dat is een toets op de rechtmatigheid. Bij afronding van een project kan het wel zo zijn dat VGGM hogere kosten heeft moeten maken door in het bijzonder meer capaciteit voor een project in te zetten. Dat is een vraagstuk van doelmatigheid.

3.9 Onderhoud kapitaalgoederen

Het groot onderhoud aan brandweerkazernes en de overige VGGM panden vindt door de eigenaar plaats. Het onderhoud van het brandweermaterieel vindt voor een groot deel in eigen beheer plaats.

3.10 Verbonden partijen

Conform het BBV dient bij een verbonden partij sprake te zijn van een bestuurlijk én financieel belang. VGGM kent geen verbonden partijen.

4. Meerjarenbegroting

4.1. Financiële ontwikkelingen 2016– 2019

Het maken van een meerjarenraming heeft voor Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden niet zo veel toegevoegde waarde. Dat komt omdat het budgettair kader in de verschillende financieringstromen op jaarbasis wordt vastgesteld. Het verloop van de kosten in de verschillende domeinen wordt vervolgens op het budgettair kader afgestemd.

De navolgende ontwikkelingen zijn in meerjarig perspectief van belang:

- Voor 2015 heeft de herijking van de landelijke verdeelsystematiek van de BDUR en de btw-compensatie plaatsgehad. Er heeft nog geen besluitvorming plaatsgehad over de korting op de rijksbijdrage.
- De gemeentelijke bijdrage voor de brandweer voor 2016 is vastgesteld. Daarin zijn structurele besparingen verwerkt. Voor 2017 liggen nog besparingsvoorstellen op de plank.
- De financiële betekenis van het GGD maatwerk voor individuele gemeenten is groot. Het inzicht in de ontwikkeling van het maatwerk in de periode 2015 t/m 2019 is in onvoldoende mate aanwezig omdat er geen meerjarige afspraken met gemeenten worden gemaakt.
- In het kader van de vergunningverlening ambulancedienst is een structurele efficiencykorting opgelegd van structureel 1,5% en is de vergoeding voor FLO-kosten gemaximeerd tot 95%. Daarnaast is het productieniveau 2010 als basis vastgelegd en door een lagere productiestijging dan de opgelegde 2,5% moet is een efficiencykorting opgelegd. Het nieuwe landelijk beleidskader 'spreiding & beschikbaarheid' heeft inzicht gegeven in de budgettaire mogelijkheden tot 2017. Over de feitelijke invulling van het budget vindt jaarlijks overleg plaats met de zorgverzekeraars. Er is bij het opmaken van de begroting nog geen overeenstemming bereikt.

In februari 2016 heeft de Minister van VWS aangekondigd dat de werking tijdelijke Wet ambulancezorg wordt verlengd tot 2020. We gaan er vanuit dat het budget wordt gecontinueerd.

5. Bijlagen

Bijlage 5.1. Artikel 31/32/33/35 Gemeenschappelijke regeling VGGM

Artikel 31 Begroting

1. Met inachtneming van de artikelen 34, 34a, 34b en 35 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen en – voor zover van toepassing – het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
  - a. zendt het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 1 april de ontwerpbegroting en de ontwerp-meerjarenraming van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten;
  - b. geeft het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten acht weken na toezending gelegenheid om bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en meerjarenraming naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, en eventueel een nota van wijzigingen, bij de ontwerpbegroting en de meerjarenraming, zoals deze aan het algemeen bestuur worden aangeboden;
  - c. stelt het algemeen bestuur de begroting en de meerjarenraming vast vóór 1 juli van het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen;
  - d. stuurt het algemeen bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming toe aan de raden van de deelnemende gemeenten, die de in deze begroting voor de gemeente als bijdrage in de kosten van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geraamde bedragen in de gemeentebegroting voor het betreffende jaar opnemen;
  - e. zendt het dagelijks bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan gedeputeerde staten. In het geval de begroting niet in evenwicht is en het niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende jaren een evenwicht wordt bereikt, verzoekt het dagelijks bestuur daarbij om goedkeuring van gedeputeerde staten. Van de goedkeuring doet het dagelijks bestuur mededeling aan het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenten.
2. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 32 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke deelnemende gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. De berekening van deze bijdragen vindt plaats op basis van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is, vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.
2. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage, genoemd in lid 1. Bij niet tijdige betaling is de wettelijke interest verschuldigd.
3. De deelnemende gemeenten betalen de bijdragen, bedoeld in lid 1, op basis van facturen, die de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden hen daartoe zal toezenden.
4. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Artikel 33 Jaarstukken

1. Het dagelijks bestuur legt aan het algemeen bestuur over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde beleid, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. Het dagelijks bestuur voegt daarbij de stukken, bedoeld in artikel 30, derde lid.
2. De jaarstukken, genoemd in lid 1, voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, voor zover van toepassing.
3. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
4. De in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het algemeen bestuur zijn overgelegd, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaar stelling wordt openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaat over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.
5. Het algemeen bestuur stelt de jaarstukken vast voor 1 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben. Het dagelijks bestuur zendt de door het algemeen bestuur vastgestelde jaarstukken binnen twee weken aan gedeputeerde staten.
6. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

Artikel 35 Toetreding en uittreding

1. Toetreding en uittreding van gemeenten is mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's volgens de bijlage bij artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.
2. Het algemeen bestuur regelt de procedure en alle gevolgen van de toetreding of de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding of uittreding. Bij uittreding geldt als uitgangspunt dat de uittredende gemeente de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden.

Bijlage 5.2. Afkortingenlijst

AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOV	Ambtenaar Openbare Veiligheid
B&W	Burgemeester en Wethouders
BDUR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BMI	Brandmeldinstallatie
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
DB	Dagelijks Bestuur (van de gemeenschappelijke regeling)
DRO	Doorontwikkeling Repressieve Organisatie
IKB	individueel keuzebudget
FLO	Functioneel Leeftijd Ontslag
fte	Formatieve eenheid
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
IFV	Instituut voor Fysieke Veiligheid
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KOD	Kring Oost Directeuren
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LMO	Landelijke Meldkamer Organisatie
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PLB	Persoonlijke Levensfase Budget
RAK	reserve aanvaardbare kosten
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RIVM	Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoeningen
St. PG	Stichting Publieke Gezondheid
VGGM	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
VGZ	(sector) Volksgezondheid
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTV	Volksgezondheid Toekomst Verkenning
VVT	(cao) Verpleging, Verzorging en Thuiszorg

VWS	(Ministerie van) Volksgezondheid Welzijn en Sport
V&J	(Ministerie van) Veiligheid en Justitie
Wmo	Wet Maatschappelijke Ontwikkeling